

Sygn. akt III KK 625/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)
SSN Andrzej Stępka

w sprawie **K. W.**

skazanego za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 22 stycznia 2020 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego - na korzyść skazanego,

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w S.

z dnia 8 stycznia 2019 r., sygn. akt II K (...),

**I. uchyla zaskarżony wyrok w części rozstrzygnięcia
zawartego w pkt II, to jest w zakresie orzeczenia wobec K. W.
obowiązku wykonywania ciążącego na nim obowiązku
alimentacyjnego poprzez łożenia na utrzymanie M. W. i M. W. ;**

**II wydatkami za postępowanie kasacyjne obciąża Skarb
Państwa**

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2018 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w S. skierował do Sądu Rejonowego w S. akt oskarżenia o sygn. PR Ds (...), przeciwko K. W. , któremu zarzucił, że: w okresie od 31 maja 2017 r. do 21 maja 2018 r. w S. uchylał się od ciążącego na nim z mocy postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 14 października 2013 r., sygn. akt II C (...), obowiązku łożenia rat alimentacyjnych na rzecz dzieci M. i M. W. , gdzie łączna wartość powstałych zaległości wynosi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, tj. popełnienie przestępstwa z art. 209 § 1 k.k.

Wyrokiem nakazowym z dnia 8 stycznia 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w S. :

1. na podstawie art. 500 § 1 k.p.k. i art. 502 § 1 k.p.k. oskarżonego K. W. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, czyn ten kwalifikując z art. 209 § 1 k.k. i za to na mocy art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 70 stawek dziennych po 30 złotych każda;
2. na mocy art. 35 § 4 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego poprzez łożenie na utrzymanie M. W. i M. W. ;
3. na mocy art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k., art. 1 oraz art. 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. nr 49, poz. 223 ze zm.) zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu w kwocie 70 zł oraz opłatę w kwocie 210 zł.

Powyższy wyrok wobec niezaskarżenia go przez strony uprawomocnił się w dniu 27 lutego 2019 r. (k. 107 akt II K [...]).

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wyrok Sądu Rejonowego został zaskarżony przez Prokuratora Generalnego na korzyść oskarżonego K. W. , w części dotyczącej orzeczonego środka probacyjnego, określonego w art. 72 § 1 pkt 3 k.k., w postaci wykonywania ciążącego na oskarżonym obowiązku łożenia na utrzymanie dzieci: M. W. i M. W. (pkt II sentencji wyroku). W kasacji zarzucono rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 35 § 4 k.k. w zw. z art. art. 72 § 1 pkt 3 k.k., polegające na nałożeniu na oskarżonego K. W. przez Sąd Rejonowy w S.

środka probacyjnego w postaci wykonywania ciążącego na oskarżonym obowiązku łożenia na utrzymanie córki M. W. i syna M. W. , podczas gdy orzeczenie tego środka probacyjnego w przypadku skazania na karę samoistnej grzywny nie było możliwe. W związku z tym zarzutem skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie II, to jest co do orzeczonego środka probacyjnego w postaci obowiązku łożenia na utrzymanie M. W. i M. W. .

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna. Zgodzić należy się ze skarżącym, że w badanej sprawie nie było podstaw do orzeczenia wobec K. W. środka w postaci obowiązku wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego, z racji skazania go na karę samoistnej grzywny. Zgodnie z art. 502 k.p.k. wyrokiem nakazowym można orzec karę ograniczenia wolności lub grzywnę w wysokości do 200 stawek dziennych albo do 200.000 złotych. Wyrokiem nakazowym nie można natomiast orzec kary pozbawienia wolności. Ustawodawca przewidział także możliwość orzeczenia (ale tylko) w wypadkach przewidzianych w ustawie, obok grzywny lub kary ograniczenia wolności, środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego (§ 2 art. 502 k.p.k.). Sam więc przywołany przepis nie przewiduje możliwości orzeczenia środka probacyjnego w przypadku skazania na karę samoistnej grzywny, a jedynie wskazuje na możliwość – w wypadkach przewidzianych w ustawie - orzeczenia środka karnego przepadku lub środka kompensacyjnego. Nadto na podstawie art. 502 § 3 k.p.k. sąd może także poprzestać na orzeczeniu tylko środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego, o ile zachodzą warunki do ich orzeczenia.

W katalogu środków karnych przewidzianych w art. 39 k.k. oraz środków kompensacyjnych opisanych w rozdziale Va Kodeksu karnego nie przewidziano środka w postaci wykonania ciążącego na sprawcy obowiązku łożenia na utrzymanie innej osoby. Wymieniony środek przewidziany został natomiast w art. 72 § 1 pkt 3 k.k. Przepis ten zawiera katalog obowiązków, do wykonania których sąd może zobowiązać sprawcę, gdy podejmuje decyzję o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności. Poza tym, zgodnie z art. 34 § 3 k.k., który odnosi się do kary ograniczenia wolności, wymierzając tę karę sąd może orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 k.k. lub obowiązki,

o których mowa w art. 72 § 1 pkt 2 - 7a k.k. Z kolei przepis art. 35 § 4 k.k., przywołany w pkt II wyroku Sądu Rejonowego w S. , stanowi, że do orzekania świadczenia pieniężnego i nadmienionych obowiązków, przepis art. 74 k.k. stosuje się odpowiednio.

Dlatego w badanej sprawie nałożenie na K. W. obowiązku probacyjnego w oparciu o przepis art. 35 § 4 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k., w sytuacji gdy sąd wymierzył mu karę samoistnej grzywny, nastąpiło z rażącą i mającą istotny wpływ na treść wyroku obrazą tych przepisów. Sąd Rejonowy nie mógł orzec wyrokiem nakazowym wskazany obowiązek probacyjny, skoro orzekł nim wobec skazanego karę samoistnej grzywny. Orzeczenie obowiązku określonego w art. 72 § 1 pkt 3 k.k. możliwe było w wyroku nakazowym tylko w razie wymierzenia kary ograniczenia wolności. W badanej sprawie Sąd nie wymierzył jednak tej kary, ale karę grzywny. Stąd też zupełnie błędnie w podstawie prawnej wspomnianego rozstrzygnięcia zawartego w II punkcie zaskarżonego wyroku Sąd przywołał przepis art. 35 § 4 k.k. nie mający w zaistniałym w sprawie układzie procesowym w ogóle zastosowania.

W związku z tym, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w S. dotyczące środka probacyjnego, zawarte w pkt II sentencji wyroku nakazowego, jest nietrafne wystarczające jest uchylenie wyroku w tej części, tj. w zakresie zobowiązania K. W. do wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego poprzez łożenie na utrzymanie M. W. i M. W.. Przekazywanie sprawy w takiej sytuacji do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy byłoby bezprzedmiotowe. Podkreślić bowiem należy, iż zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest pogląd, że przepis art. 537 k.p.k. nie zawiera pełnego katalogu możliwych rozstrzygnięć sądu kasacyjnego. Możliwe jest uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia bez wydawania orzeczenia następczego, tj. przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo umorzenia postępowania - art. 537 § 2 k.p.k. (por. T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym, s. 1331 - 1332, Warszawa 2008; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2007 r., V KK 404/07, R - OSNKW 2007, poz. 2959; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2015 r., IV KK 413/14, LEX nr 17110390).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Rejonowego

w S. w zaskarżonej w części.

Orzeczenie o wydatkach zapadło w oparciu o przepis art. 638 k.p.k.

Z tych to względów orzeczono jak wyżej.